

ECHO

ABVV

De nieuwsbrief van de Federale en
Intergewestelijke studiediensten van het ABVV

verschijnt niet in juli en augustus

V.U.: Jean-Marie De Baene • Hoogstraat 42, 1000 Brussel
Afgiftekantoor: Brussel X

inhoud

Nummer 8, oktober 2023

■ Economie

E-commerce: diagnose
van de sociale gesprekspartners?

■ Ondernemingen

Nieuw recht verlof over te dragen
bij ziekte tijdens vakantie

■ Sociaal beleid

Retroactieve cao moet toegepast worden
op reeds beëindigde arbeidsovereenkomst

■ Sociale ombuds

Voorkomen van nepstages:
adviesaanvraag aan de NAR

■ Echo regio Brussel

Good Food label voor bedrijfskantines

■ Echo regio Vlaanderen

Septemberverklaring Vlaamse regering

■ Echo regio Wallonië

Werkloosheidsverzekering:
balans na 20 jaar afbraak

■ Europa & Internationale Relaties

Andere interpretatie van geweld in Colombia

Wereldwijde Accelerator
voor Sociale Bescherming.
Werkgevers en aandeelhouders
in het Zuiden kunnen zich niet
blijven "verbergen"

ECHO download?

www.abvv.be/publicaties

ECHO per mail?

echo@abvv.be

WWW.ABVV.BE

NL - FR : Cette lettre d'information est aussi
disponible en français www.fgtb.be/publications

Loonhandicap drie keer lager dan verwacht

Nationale Bank erkent: onze lonen zijn te laag

De recente economische doemberichten van werkgevers blijken ongegrond. Cijfers van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) tonen duidelijk aan dat de vermeende loonkosthandicap driemaal lager zal zijn dan eerder voorspeld. Bovendien leidt de aanhoudende loonmatiging tot historisch hoge winstmarges. Een recente studie van de NBB geeft ons gelijk.

De te verwachten loonkostenhandicap is kleiner dan gedacht, becijfert de CRB. D stijgende levensduurte werd in 2023 in ons land sneller vertaald in hogere lonen door ons systeem van automatische loonindexering. De buurlanden zullen in 2024 een inhaalbeweging maken en een scherpere loonstijging kennen. Tegen eind 2024 zal de loonkosthandicap 1,7% bedragen, drie keer lager dan de eerder door CRB voorspelde 5%.

Werkgevers schreeuwden dat de Belgische automatische indexering tot een economische ramp zou leiden. Dit is duidelijk ongegrond. Dankzij de index behielden werknemers in ons land grotendeels hun koopkracht tegenover stijgende prijzen. In de buurlanden was het koopkrachtverlies aanzienlijk. Dit is ook gunstig voor bedrijven, aangezien het consumptieniveau op peil blijft. In 2022 was België het enige EU-land waar de reële lonen niet daalden. De CRB benadrukt dat België zonder index waarschijnlijk in een recessie had verkeerd. In ieder geval leidt de automatische indexering niet tot een loon-prijsspiraal. We kennen vandaag lagere inflatiecijfers dan onze buurlanden en zelfs één van de laagste inflatiecijfers van de EU.

Bovendien werkt de CRB binnen het kader van de loonwet van '96 en negeert ze daardoor de loonkostenverlagingen zoals loonsubsidies en patronale bijdrageverminderingen in haar berekeningen. Mocht dat wel het geval zijn, dan zou de berekening aantonen dat de Belgische loonkosten sinds 1996 zelfs minder snel stegen dan in buurlanden.

Door de wet van '96 stijgen de lonen bij ons minder snel dan de productiviteit van onze economie. Die aanhoudende loonmatiging leidt tot historisch hoge winstmarges (meer dan 40% brutomarges), beduidend hoger dan in Duistland en Frankrijk. Dat tonen we al lang aan in onze sociaaleconomische barometer. Een recente studie van de Nationale Bank geeft ons nu gelijk.

Er is dus wel degelijk marge voor loonsverhogingen, meer dan hier en daar een premie. Daarom eist het ABVV een grondige hervorming van de loonnormwet. De hoge winstcijfers en de lage inflatie bewijzen dat er kansen liggen voor verdere economische groei en welvaartsverhoging in ons land.

Jean-Marie De Baene

Conferentie over rechtvaardige transitie

De federale regering gaf in haar regeerakkoord aan deze conferentie in ons land te willen organiseren. De federale minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal, Zakia Khattabi, is verantwoordelijk voor de organisatie ervan. Ze brengt politieke besluitvormers uit het hele land, belanghebbenden, academici en burgers samen om de cruciale kwesties in verband met de ecologische transitie te bespreken, waarbij benadrukt wordt hoe belangrijk het is dat die transitie op een voor iedereen eerlijke manier verloopt.

Met het oog op deze conferentie heeft de minister adviesaanvragen ingediend bij de FRDO, de CRB en de NAR. Op basis van de door de overlegorganen besproken en goedgekeurde adviezen (waaronder het kaderadvies van de FRDO <https://frdo-cfdd.be/adviezen/07-rechtvaardige-transitie-kaderadvies>) zal het Federaal ABVV deelnemen aan de debatten die in het kader van deze conferentie georganiseerd worden.

Waar en wanneer?

- Datum: 8 en 9 november 2023
- Locatie: SQUARE, Ravensteinstraat 2, 1000 Brussel

Inschrijven via
<https://justtransition.eventsight.eu>

Voor meer informatie over de voorbereidende werkzaamheden:

<https://justtransition.be>

ECONOMIE

E-commerce: diagnose van de sociale gesprekspartners?

Eind 2021, toen de sanitaire crisis voorbij was en de e-commerce in België aanzienlijk was gegroeid omwille van de lockdowns, vroeg de Premier CRB om een advies uit te brengen over e-commerce.

De adviesaanvraag bestond uit twee delen:

- I. In een eerste fase moest de CRB eerst 5 vragen van de Premier beantwoorden
 1. Wat bedoelen we met “e-commerce”?
 2. Hoe interageren e-commerce leveranciers met de andere betrokken sectoren, zoals de detailhandel (fysieke diensten)?
 3. Hoe positioneert België zich ten opzichte van zijn buurlanden als het gaat om het aantrekken van activiteiten en investeringen verbonden aan e-commerce?
 4. Hoe benaderen Belgische bedrijven e-commerce?
 5. In welke mate is e-commerce vandaag aan het veranderen (bv. als gevolg van de coronacrisis, het groeiende belang van duurzaamheid en de kwestie van de last mile, 5G, de impact op de vraag naar vervoer en dichtslibben, enz.)
- II. De Premier vroeg de CRB vervolgens om een advies met concrete aanbevelingen in te dienen.

De oorspronkelijk voorziene timing was april 2022. Al van bij de aanvang van de discussies merkte de commissie op dat het moeilijk was om de e-commerce sector(en) te definiëren en dat het ontbrak aan precieze neutrale gegevens over het onderwerp, waardoor de werkzaamheden vertraging opliepen. Intussen heeft de CRB twee bijkomende adviesaanvragen ontvangen: minister De Sutter vroeg om een advies over de vergroening van e-commerce en minister Dermagne vroeg om een advies over leveringsopties voor verkoop op afstand.

Om te antwoorden op de vragen van de Eerste Minister en om een analyse uit te voeren van de betrokken sector(en), hebben de werkzaamheden van de CRB geleid tot de publicatie van verschillende rapporten en

adviezen die beschikbaar zijn op de website van de CRB (https://www.ccecrb.fgov.be/c/fr/6_3/digitalisation):

- Facts & Figures” rapport over e-commerce (februari 2022)
- De vergroening van e-commerce en logistiek (mei 2022)
- De uitdagingen van e-commerce voor de distributiesector (juli 2022)
- Leveringsopties voor verkoop op afstand (advies juni 2023)

Volgende (laatste) verslagen worden binnenkort gepubliceerd:

- het werkgelegenheidsrapport
- de analyse van Diamant De Porter, een multifactoriële analyse die de Belgische e-commerce positioneert ten opzichte van de buurlanden.

Deze rapporten en adviezen zullen als basis dienen voor de aanbevelingen van de bijzondere raadgevende commissie distributie.

Uit de verschillende rapporten van de CRB blijkt dat de achterstand van België op het vlak van e-commerce gedeeltelijk is en geconcentreerd is op B2C. Wat B2B betreft, doet België het beter dan zijn buurland. De achterstand van België op B2C kan worden verklaard door een aantal andere factoren dan die welke regelmatig worden aangehaald (verschillende landstalen, kleine open economie, onduidelijkheid over de herkomst van platformen, enz.) Wat de werkgelegenheid betreft, is er een consensus over het volgende punt: “Uit dit rapport blijkt ook dat sommige EU-landen (zoals Nederland) het veel beter doen dan België op het vlak van B2C e-commerce. De werkgelegenheidsaspecten in dit land zullen geanalyseerd moeten worden. De ontwikkeling van e-commerce mag niet tegen elke prijs plaatsvinden, maar binnen een kader dat werknemers kwaliteitswerk biedt, dat hen in staat stelt werk en privéleven te combineren, dat werkstabiliteit en een adequaat inkomen garandeert...”.

Deze boodschap is heel belangrijk voor het ABVV en zal de rode draad vormen doorheen de discussies over de aanbevelingen.

giuseppina.desimone@abvv.be

Nieuw recht verlof over te dragen bij ziekte tijdens vakantie

Op dit moment verliezen werknemers hun vakantiedagen als ze deze niet tijdens het vakantiejaar kunnen opnemen of als ze ziek worden tijdens hun vakantie. Dat is niet in overeenstemming met de Europese richtlijn betreffende de organisatie van de arbeidstijd. Alle werknemers moeten recht hebben op minstens vier weken betaald verlof per jaar.

Het koninklijk besluit van 8 februari 2023 wijzigt de regelgeving rond de jaarlijkse vakantie. Een werknemer die zijn vakantie niet kon opnemen tijdens het vakantiejaar omwille van één van de opgesomde medische redenen, zal deze kunnen uitstellen tot 24 maanden na het einde van het vakantiejaar. De redenen zijn: arbeidsongeval of beroepsziekte; ander ongeval of andere ziekte; moederschapsrust; omgezet moederschapsverlof; profylactisch verlof; geboorteverlof; adoptieverlof; verlof voor pleegzorg; pleegouderverlof.

Het vakantiegeld van arbeiders wordt voor het betreffende vakantiejaar doorbetaald door het vakantiefonds waarbij de werkgever is aangesloten. Voor bedienden betaalt de werkgever uiterlijk op 31 december van het vakantiejaar het vakantiegeld voor de vakantiedagen die nog binnen de 24 maanden opgenomen moeten worden. De werknemer zal dus geen vakantiegeld of loon ontvangen wanneer hij de overgedragen dagen daadwerkelijk opneemt.

Deze principes zullen voor het eerst van toepassing zijn op het vakantiejaar 2024 (vakantiedienstjaar 2023). De definities van de begrippen 'vakantiedienstjaar' (het jaar waarin de vakantie rechten worden opgebouwd) en 'vakantiejaar' (het jaar waarin vakantiedagen worden opgenomen) blijven ongewijzigd.

Als een werknemer ziek wordt tijdens zijn vakantie, voorziet de wet van 17 juli 2023 – die in werking treedt op 1 januari 2024 – bovendien in de mogelijkheid om een overdracht van het verlof aan te vragen volgens een specifieke procedure. De werknemer brengt zijn werkgever onmiddellijk op de hoogte van zijn verblijfsadres indien hij zich niet op zijn thuisadres bevindt (bijvoorbeeld als hij in het buitenland is) en legt een geneeskundig getuigschrift voor. Dit

attest is in alle gevallen vereist, zelfs als er geen cao of arbeidsreglementering bestaat die dit vereist, en ongeacht de vrijstelling om drie keer per kalenderjaar een medisch attest voor te leggen voor de eerste dag van arbeidsongeschiktheid. Het getuigschrift maakt melding de arbeidsongeschiktheid, de vermoedelijke duur ervan en of de werknemer in staat is om zich eventueel naar een andere locatie te begeven met het oog op een controle. In geval van overmacht, zoals een ziekenhuisopname, maakt de werknemer het geneeskundig getuigschrift over binnen een redelijke termijn.

Werknemers die gebruik willen maken van hun recht om hun vakantiedagen te behouden vanaf het einde van de periode van arbeidsongeschiktheid, moeten hun werkgever uiterlijk op het moment dat ze het geneeskundig getuigschrift indienen, op de hoogte brengen van hun verzoek. Ziek worden tijdens de vakantieperiode betekent immers niet automatisch dat de vakantie verlengd wordt.

Het arbeidsreglement bevat de formaliteiten die de werknemer moet naleven wanneer een arbeidsongeschiktheid zich voordoet tijdens een periode van jaarlijkse vakantie. De normale procedure voor het wijzigen van het arbeidsreglement hoeft echter niet gevolgd te worden.

Er zal een model van geneeskundig getuigschrift worden vastgesteld voor arbeidsongeschiktheid tijdens een periode van jaarlijkse vakantie (zie unaniem advies nr. 2373 van 18 juli 2023) en de vakantieattesten zullen worden aangepast. Het gebruik van dit specifiek model van geneeskundig getuigschrift wordt facultatief.

Een werknemer die ziek wordt tijdens zijn jaarlijkse vakantie, heeft steeds recht op het gewaarborgd loon.

Zo zal België op 1 januari 2024, na jarenlange discussies, dus voldoen aan de arbeidstijdrichtlijn.

isabelle.doyen@abvv.be

Nieuw Fedris-programma voor preventie burn-out

In januari 2019 startte Fedris met een pilootproject (voor maximaal 2.500 personen) voor een begeleidingstraject voor werknemers die door een arbeidsgerelateerd psychosociaal risico bedreigd of getroffen zijn door een vroegtijdig stadium van burn-out. De doelgroep was beperkt tot werknemers uit de medische en bankensector die moeilijkheden ervaren tijdens het werk of die meermaals kortstondig afwezig waren van het werk. Het doel bestond erin werknemers toe te laten aan het werk te blijven of het werk zo snel mogelijk te hervatten. Er werd een flexibel begeleidingstraject aangeboden met een pakket aan maatregelen die zowel op de persoon als op de werkomgeving gericht waren. Twee onderzoeksters stonden in voor de uitwerking, monitoring en evaluatie van het project.

Het evaluatieverslag werd in mei dit jaar voorgelegd aan de Wetenschappelijke Raad, die de kwaliteit en wetenschappelijke geldigheid van de resultaten goedkeurde. De raad heeft ook een gunstig advies gegeven voor de voortzetting van het project, onder voorbehoud van bepaalde aanpassingen. Bijgevolg heeft het Beheerscomité van Fedris onlangs groen licht gegeven voor de invoering van een programma voor de secundaire preventie van burn-out teneinde de beroepsrevalidatie en de re-integratie op het werk te bevorderen. Het ABVV dringt erop aan dat het programma wordt uitgebreid naar alle sectoren.

isabelle.doyen@abvv.be

Hof van Cassatie fluit VDAB terug over sanctionering

Volgens het Hof van Cassatie kan de VDAB enkel sanctioneren indien de werkzoekende geen geldige reden heeft voor zijn afwezigheid.

Als een werkzoekende wordt uitgenodigd door de VDAB voor een gesprek in kader van zijn zoektocht naar werk, kan het voorkomen dat de werkzoekende een geldige reden heeft om afwezig te zijn op het gesprek, bijvoorbeeld: aan het werk zijn, ziekte, een sollicitatiegesprek...

Indien de werkzoekende niet aanwezig kan zijn op het gesprek bij de VDAB, dient hij volgens de richtlijnen van de VDAB, de VDAB hierover tijdig te verwittigen en een bewijs van afwezigheid te bezorgen. De werkzoekende kan dit bewijs van afwezigheid bezorgen per post, per e-mail of persoonlijk afgeven aan zijn bemiddelaar.

De VDAB was van oordeel dat als de werkzoekende de richtlijnen inzake het tijdig verwittigen niet naleefde, deze kon gesanctioneerd worden.

Het Hof van Cassatie floot bij arrest van 6 februari 2023 de VDAB terug. Het Hof stelt dat de werkzoekende die zijn afwezigheid op het gesprek bij de VDAB kan rechtvaardigen, niet kan gesanctioneerd worden louter en alleen omdat hij de VDAB hiervan niet tijdig verwittigde.

De werkzoekende kan alleen gesanctioneerd worden indien hij geen geldige reden had om afwezig te zijn op het gesprek bij de VDAB.

ingrid.rodaer@abvv.be

■ SOCIAAL BELEID

Retroactieve cao moet toegepast worden op reeds beëindigde arbeidsovereenkomst

Een cao met terugwerkende kracht moet ook toegepast worden op een arbeidsovereenkomst die beëindigd is vóór het sluiten van de cao.

Een bediende was in dienst van 2 januari 2014 tot en met 15 december 2019. Op 24 september 2020, na de uitdiensttreding van de bediende, sloten de directie en de drie vakbonden een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) af voor een periode van twee jaar met ingang van 1 januari 2019.

De cao voorzag om enerzijds de barema's en effectieve lonen te verhogen met 1,1% vanaf 1 januari 2019. Anderzijds om de lonen te verhogen met 1,45% vanaf 1 oktober 2019. De loonsverhogingen werden toegekend op het brutoloon, de shiftvergoeding, het vakantiegeld en de eindejaarspremie.

De werkgever was van oordeel dat de bediende geen recht had op de loonsverhogingen aangezien de bediende uit dienst was getreden voorafgaand aan het sluiten van de cao.

De bediende vorderde, bijgestaan door het ABVV, de achterstallige tegoeden op voor de rechtbank en kreeg in eerste aanleg gelijk. Het bedrijf tekende hoger beroep aan. Het Antwerpse arbeidshof oordeelde op 26 juni 2023 dat de cao-wet enerzijds bepaalt dat een cao vanaf datum van inwerkingtreding bindend is voor alle werknemers van een gebonden werkgever. Anderzijds heeft een cao terugwerkende kracht indien die een datum van inwerkingtreding bepaalt die het moment van afsluiten voorafgaat, zoals in casu vanaf 1 januari 2019. Dat de cao niet uitdrukkelijk vermeldt dat deze ook van toepassing is op ex-werknemers verandert hier niets aan aangezien de cao duidelijk bepaalt dat die van toepassing is vanaf 1 januari 2019.

Het arbeidshof Antwerpen bevestigt hiermee het vonnis van de arbeidsrechtbank Antwerpen waarbij de achterstallige loonsverhogingen werden toegekend aan de bediende.

ingrid.rodaer@abvv.be

SOCIAAL OMBUDS ■

Voorkomen van nepstages: adviesaanvraag aan de NAR

Op 16 februari 2022 stelde het Europees Comité voor sociale rechten vast dat de werking van de arbeidsinspectie in België problematisch is wat de opsporing en preventie van nepstages betreft. Het comité was van mening dat het huidige inspectiesysteem ontoereikend is omdat het uitsluitend voortbouwt op individuele klachten van stagiairs en er geen andere proactieve maatregelen worden genomen om rekening te houden met de kwetsbaarheid van deze groep, dit teneinde daadwerkelijk te waarborgen dat stages niet worden gebruikt om reguliere werknemers te vervangen.

Naar aanleiding van deze beslissing vroeg minister Dermagne de Nationale Arbeidsraad om het verschijnsel van de nepstages te onderzoeken en gezamenlijke voorstellen te doen om deze te bestrijden.

In zijn antwoord benadrukte de NAR het belang van toezicht op het fenomeen van nepstages en van objectieve gegevens hierover. De NAR is van mening dat het verzamelen van gegevens het uitgangspunt moet zijn. Een verplichte Dimona-verklaring voor stages zou

het mogelijk maken vast te stellen of een stage inderdaad een opleiding is of een nepstage.

De NAR beklemtoonde ook het belang van samenwerking tussen federale en gewestelijke inspectiediensten, in het bijzonder in Vlaanderen waar er nog steeds een bevoegdheidslacune is inzake de controle op de verloning van stages. De NAR wenst op de hoogte te worden gehouden van eventuele samenwerkingsakkoorden.

De Raad reageert positief op de toezegging van de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten om (in 2023 en 2024) 24 verdachte situaties in verband met nepstages te onderzoeken. De Raad geeft er de voorkeur aan het resultaat van deze onderzoeken af te wachten alvorens gezamenlijke voorstellen in te dienen.

sihame.fattah@abvv.be

ECHO REGIO BRUSSEL ■

Good Food label voor bedrijfskantines

In verschillende Brusselse bedrijven worden elke werkdag in kantines maaltijden geserveerd voor de werknemers. Deze grootkeukens gaan door een (verplichte) transformatie. Steeds meer wordt in deze bedrijfskantines duurzame voeding aangeboden. Het gaat hem dan over lokale en seizoensgebonden gerechten, vegetarische menu's. Daarnaast proberen ze om voedselverspilling tegen te gaan. Werknemersvertegenwoordigers moeten er dan ook op toezien dat het verduurzamen van deze bedrijfskantines niet ten koste gaat van de kwaliteit van het eten, de arbeidsomstandigheden van het keukenpersoneel of de toegankelijkheid en prijs van een maaltijd. Een moeilijk evenwicht met veel 'trial en error'.

Het Brussels gewest zet in op duurzame grootkeukens in de bedrijven met het Good Food Kantine-label. Dit evolutief label wordt toegekend aan kantines die aan verschillende voorwaarden voldoen en kan evolueren tussen 1 en 3 vorken naargelang de evoluties in de kantine. Naast het aanbieden van biologische,

vegetarische en seizoensproducten, moet een gelabelde kantine ook actief de voedselverspilling bestrijden en informeren en sensibiliseren rond duurzame voeding.

Deze doelen zijn nobel, maar moeten wel worden doorgesproken in de bevoegde overlegorganen. De organisatie van de kantine en de het keukenpersoneel zal worden beïnvloed, de budgetten voor de kantine zullen moeten worden herzien en misschien worden de prijzen voor het personeel opgetrokken. Deze verandering moeten sowieso passeren op de ondernemingsraad. Het welzijn van de werknemers, de preventie en bescherming rond de nieuwe procedures en de milieu-impact van deze moeten worden besproken in het comité voor preventie en bescherming op het werk.

Het netwerk Brise organiseert hierover een seminarie op maandag 20 november. Meer info in de kolom hiernaast.

kobe.martens@abvv.be

Seminaire "Hoe de bedrijfskantine verduurzamen via sociaal overleg?"

Op maandag 20 november organiseert het Brussels Intersyndicaal Netwerk voor Sensibilisering rond leefmilieu een seminarie rond "hoe de bedrijfskantine verduurzamen via sociaal overleg?"

Dit seminarie gaat door van 12u tot 16u in de gebouwen van het ACLVB, Boudewijnlaan 8, 1000 Brussel.

Dit seminarie kadert in de Shifting Economy Week, "een week waar de Brusselse economische actoren samen zitten om verder te gaan met de ontwikkeling van een economie die een antwoord kan bieden op de huidige en toekomstige ecologische en sociale uitdagingen."

Meer info:

www.brise-environnement.be
shiftingeconomy.brussels
kobe.martens@abvv.be

Boek:
**“Critique populaire
 de l'exploitation.
 Ce que devient
 le travail.”**

Na “Le travail, une question politique” (2013, uitgegeven door Aden) en “Travailler aujourd’hui. Ce que révèle la parole des salariés” (2017, uitg. du Cerisier), heeft Nicolas Latteur, socioloog, onderzoeker en vormingsmedewerker bij CEPAG, zijn derde boek gepubliceerd dat gewijd is aan de werkwereld en de evoluties daarin.

Vragen stellen bij werk betekent vragen stellen aan degenen die werken

Het boek verkent de werkwereld die zich aftekent. Vanuit een perspectief van volksoontwikkeling, bevestigt dit boek de volledige legitimiteit van werknemers om te praten over wat er op het werk speelt en het toont ook aan dat die praktische kennis een bij uitstek politieke dimensie heeft.

De auteur probeert aan de hand van ervaringen en verhalen te achterhalen wat werk aan het worden is. Hij verkent en analyseert diepgaand de transformaties van vandaag. Het boek vernieuwt ons begrip van het hedendaags kapitalisme, managementvormen, neoliberal beleid en het verzet ertegen. Het boek biedt een kritische kijk vanuit werknemershoek op uitbuiting in de 21ste eeuw.

De verhalen van de werknemers nodigen ons echter ook uit om de toekomst van de werkwereld te heroverwegen. Dit boek toont aan dat die toekomst niet zonder hen gebouwd kan worden.

“Critique populaire de l'exploitation. Ce que devient le travail”, Éditions Le Bord de l'eau, publicatie op 20 oktober 2023

■ ECHO REGIO VLAANDEREN

Septemberverklaring Vlaamse regering

Traditiegetrouw legde minister-president Jan Jambon bij de start van het nieuwe parlementaire jaar de septemberverklaring af. Geen uitstel dit keer, geen ruzie tussen coalitiepartners maar eerder een brede hoerastemming rond een begroting 2024 die – zo meldde de media – bijna volledig uit verkiezingscadeaus was opgetrokken.

Ook wij keken naar de verklaring en analyseerden achteraf de tabellen. Om vast te stellen dat het verkiezingsgordijn op meerdere plekken gaten vertoonde.

Want wat betekenen de aangekondigde extra uitgaven nu effectief voor de Vlaamse kiezers? Ja, er komt extra geld voor kinderopvang, maar het bijkomend bedrag blijft ver onder de middelen die volgens experts nodig zijn. De Vlaamse regering doet het budget stijgen naar 1,1 miljard per jaar, waar 2 miljard nodig is. De stijging voor kinderopvang verdient ook een kanttekening als je naar de rest van de social profit kijkt. Daar blijven wachtlijsten troef en was er zelfs een besparing op ouderenzorg en gezinshulp.

Voor onderwijs werd 100 miljoen extra uitgetrokken, maar is zeer de vraag of met dat geld ook echt problemen worden aangepakt. Ben Weyts keert langzaam de tanker, zo klonk het, wij zien vooral een druppel op een hete plaat.

Extra geld kwam er tenslotte ook voor de jobbonus. Een systeem waarvan zowel wij als andere arbeidsmarktexperts de effectiviteit zwaar betwijfelen. Het extra geld komt er zonder voorafgaande beoordeling van de eerdere jobbonus. Vraag is of er ook maar iemand extra aan de slag is gegaan én of het de taak van de Vlaamse regering is om op deze manier de laagste lonen op te trekken.

Naast het extra geld viel vooral ook op waar geen geld voor uitgetrokken werd. Het groeipakket steeg niet met de levensduurte, er waren geen extra middelen voor het openbaar vervoer (maar wel een premie van 5.000 euro voor wie zich een elektrische wagen kan veroorloven), de wachtlijsten bleven even lang.

Bespaard werd er tenslotte op de RSZ-korting voor verschillende groepen werknemers. Daarmee grijpt de regering in de feiten in op resultaten van het sociaal overleg, wat redelijk ongebruikelijk is. Of de arbeidsmarktkrapte een terechte reden is om de kortingen af te schaffen valt nog af te wachten.

De Vlaamse regering waagde het tenslotte niet om aan de prijs van dienstencheques te komen. De verkiezingsdruk, vermoedelijk. Dat de werknemers in de sector al jaren schreeuwen om extra steun werd vrolijk genegeerd. Er kwam wel 50 miljoen voor de werkgevers in de sector na ... één dag protest.

hendrik.vanpoele@vlaamsabvv.be

Werkloosheidsverzekering: balans na 20 jaar afbraak

In februari maakte het Waals ABVV een balans op van de eensluidende resultaten van een aantal studies over de afwezige of negatieve effecten – in termen van beroepsinschakeling – van de maatregelen inzake beperkingen en uitsluiting van werkloosheidsuitkeringen. In oktober maakten we de balans op van 20 jaar afbraak van de werkloosheidsverzekering, maar dan vanuit sociaal oogpunt.

De werkloosheidsverzekering ligt van veel kanten onder vuur sinds de invoering van beschikbaarheidscontroles in 2002.

Ingrijpende omwentelingen

Beschikbaarheidscontroles, verhoogde degressiviteit van werkloosheidsuitkeringen, beperking in de tijd van inschakelingsuitkeringen, beperkingen op de toegang tot SWT (vroegere brugpensioen) en inschakelingsuitkeringen, afschaffing van diverse toeslagen en afwijkingen, strengere sancties, enzovoort.

Al deze maatregelen hebben in Wallonië geleid tot ingrijpende omwentelingen tussen 2014 en 2022:

- De totale vraag naar werk daalde met 19% (vooral tussen 2014 en 2018).
- Het aantal werkzoekenden (WZ) met een uitkering daalde met 39%.
- Het aantal WZ zonder uitkering steeg met 53%.
- De verhouding tussen vergoede en niet-vergoede werkzoekenden evolueerde van 78% - 22% naar 59% - 41%.

Als de huidige tendens zich voortzet, zal in 2026 een meerderheid van de Waalse werklozen geen uitkering meer ontvangen: 51% zonder uitkering tegenover 49% met uitkering.

En morgen?

Ondanks deze rampzalige balans en de bewezen ondoeltreffendheid van de uitsluitingsmaatregelen, pleiten sommige partijen (MR, Engagés, CD&V, Open Vld, N-VA, Vooruit, Vlaams Belang) voor een beperking van de werkloosheidsuitkering tot

twee jaar en zijn ze zelfs van plan om daar een centraal element van te maken in de regeringsonderhandelingen.

Deze eisen gaan voorbij aan het feit dat sommige bestaande regels inzake de methodologie en vergoeding achterhaald zijn: drie maanden ononderbroken werk zijn immers vereist om niet langer als 'langdurig' werkloos te worden beschouwd. Die duur wordt steeds moeilijker om te bereiken op een arbeidsmarkt die onzekerder wordt, en waar uitzendwerk en korte contracten de norm worden. 'Langdurig werkloos' betekent dus niet noodzakelijk 'inactief'...

Een beperking in de tijd zou grote gevolgen hebben voor het aantal werklozen dat een uitkering ontvangt. Als een dergelijke maatregel tegen 2026 zou worden ingevoerd, zou dit leiden tot de uitsluiting van 49.747 personen in Wallonië.

Er zouden dan 40.497 (22%) werkzoekenden met een uitkering zijn, tegenover 144.054 zonder uitkering (78%)!

Omkering van ons sociaal model

De verhouding tussen werkzoekenden met een uitkering en werkzoekenden zonder uitkering in 2014, toen 80-20, zou gewoonweg worden omgekeerd. Dat is echter niet de enige ratio die zou worden omgekeerd.

Deze maatregel zou immers leiden tot een diepgaande omwenteling: de overgang van een socialezekerheidsstelsel op basis van een verzekeringslogica naar een bijstandsstelsel dat haast uit de 19de eeuw zou kunnen stammen. Dit zou uiteraard grote gevolgen hebben voor zowel de arbeidsmarkt als het aantal bijstandsaanvragen bij de OCMW's, en bijgevolg ook voor de financiële situatie van de gemeenten.

Deze gevolgen zullen verder besproken worden in het volgende nummer van Echo ABVV.

Volledig dossier te vinden op www.fgtb-wallonne.be

communication@fgtb-wallonne.be

Blog: Herstel de groei in het groeipakket

Het schooljaar is weer van start gegaan. Duizenden kinderen en jongeren begonnen vol goede moed aan het nieuwe jaar. Voor de ouders brengt het nieuwe schooljaar financiële zorgen met zich mee. Het groeipakket, dat schooltoeslagen uitkeert, stijgt maar slechts 2%, terwijl de inflatie veel hoger is. Dit leidt tot verlies aan koopkracht voor gezinnen, vooral voor lagere inkomens.

Terwijl de gezinnen aan koopkracht inboeten door de minderindexering, ziet de Vlaamse Regering haar inkomsten net stijgen. Want de federale dotaties aan Vlaanderen voor de uitbetaling van het groeipakket zijn wél volledig geïndexeerd. Vlaams minister van Begroting Matthias Diependaele gaf al eerder toe dat er vorig jaar 200 miljoen euro minder werd uitgegeven dan dat er binnenkwam. Dat bedrag zou in 2024 verdubbelen naar 400 miljoen euro. Geld dat dient om te investeren in kinderen, wordt door deze Vlaamse Regering gebruikt om de begrotingsputten te vullen en ander beleid te financieren.

Lees de volledige blog op www.abvv-experten.be

Campagne: Indexeer het groeipakket en stop kinderarmoede

Het Vlaams ABVV startte een najaarscampagne met een duidelijke vraag: 'indexeer het groeipakket'. Op verschillende momenten in het najaar zullen we zowel fysiek als online campagnevoeren voor de volledige indexering en een verhoging van de sociale toeslagen.

Meer info over de campagne op www.vlaamsabvv.be/groeipakket

Europese Top met Sociale Partners 2024 moet echte sociale vooruitgang brengen

In haar State of the Union kondigde voorzitter van de Europese Commissie (EC) Ursula von der Leyen aan een top van de sociale partners te organiseren om de visie van Jacques Delors op een sociaal Europa weer op de rails te zetten. Dit zal gebeuren tijdens en in samenwerking met het Belgisch voorzitterschap van de EU, het eerste semester van 2024.

Gezien de Europese verkiezingen en een nieuwe legislatuur voor de komende EC zal moeten blijken of dit een ernstig engagement betekent. Ze moet deze blijk van vertrouwen in de samenwerking tussen vakbonden en bedrijfsleven als sociale partners ook daadwerkelijk omzetten in daadkrachtig beleid. De sociale dialoog en het collectief overleg zijn immers de hoekstenen van een sterker sociaal Europa.

Wij verwachten dan ook een ambitieuze bindende implementatie van de Europese Pijler voor Sociale Rechten voor opwaartse convergentie. Dit moet zorgen voor gelijke rechten voor alle Europese werknemers in de richting van een geleidelijke modernisering van onze sociale stelsels, waarbij de vrijheden en rechten van werknemers worden uitgebreid, alsook maximale bescherming.

Als ABVV zullen we in overleg met het EVV onze agendapunten voor deze sociale top duidelijk op tafel leggen.

EUROPA & INTERNATIONALE RELATIES

Andere interpretatie van geweld in Colombia

Het ISVI, het instituut voor internationale vakbondssamenwerking van het ABVV, nam deel aan de tweede editie van het filmfestival *Colombia Migrante*. Van 2 tot 9 oktober toonde het festival films en documentaires uit vijftien landen over het thema 'gedwongen verplaatsing'.

Op de wereldranglijst van ontheemde personen bekleedt Colombia de tweede plaats: miljoenen Colombianen zijn ontheemd om aan de dood te ontsnappen, om te voorkomen dat hun kinderen onder dwang worden gerekruteerd voor guerrilla- of paramilitaire milities of drugsbendes. Het land blijft ook een van de gevaarlijkste ter wereld voor mensen die opkomen voor vakbonds-, mensen- en milieurechten.

De huidige context is echter bemoedigend. De progressieve regering van Gustavo Petro gaat niet alleen van start met hervormingsplannen op vlak van gezondheidszorg, pensioenen en werkgelegenheid, ze onderhandelt ook met alle gewapende groepen over volledige vrede.

Dankzij het project van ISVI en van de Algemene Centrale (AC) leidt de CASM

– het vormingsinstituut en studiebureau van de petroleumvakbond (USO) – nieuwe vakbondskaders op en legt ook een bibliotheek aan met essays en historische memorabilia om de ongeveer honderd vermoorde vakbondsleiders niet te vergeten.

Voor het Festival nodigde het ISVI, samen met het ABVV, de AC en de *Union liégeoise pour la défense de la paix*, het publiek uit om de documentaire van de jonge Antwerpse filmmakers *Docwerkers, ¿Sí se puede! Syndicalisme in Colombia*, te bekijken en te komen luisteren naar professor Vladimir Carrillo die zijn ideeën over het anti-vakbondsgeweld in zijn land uiteenzet. In *Au temps de la balle et la salamandre* heeft de auteur, die ook socioloog en psycholoog is, het over het leven van de USO-vakbondsleider Gilberto Torres, die werd ontvoerd, vastgehouden en gemarteld door een persoon die verantwoordelijk is voor de dood van 10.000 mensen. De uitgever heeft dit boek gecatalogeerd als een thriller. Alleen is alles in deze ijzingwekkende thriller waargebeurd.

yolanda.lamas@ifsi-isvi.be

Wereldwijde Accelerator voor Sociale Bescherming. Werkgevers en aandeelhouders in het Zuiden kunnen zich niet blijven "verbergen"

De Wereldwijde Accelerator voor Sociale Bescherming (Global Accelerator on jobs and social protection for a just transition) werd aangekondigd op een speciale sessie aan de vooravond van de laatste VN-top over de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals). De coördinatie van dit initiatief wordt verzekerd door de IAO (Internationale Arbeidsorganisatie) in samenwerking met andere internationale organisaties.

Bij het schrijven van deze tekst hadden drie landen al besloten dit initiatief financieel te steunen: Duitsland, Spanje en...België - onder impuls van Caroline Gennez, de Belgische minister voor Ontwikkelingssamenwerking - voor een bedrag van 3 miljoen (bovenop de respectievelijk 15 en 3 miljoen van de beide bovenvermelde landen). We kunnen dit alleen maar toejuichen. Volgens het ABVV kan het engagement van België niet beperkt blijven tot dat van "passieve donateur", het moet ook politiek zijn. Het gaat erom de bestemming van de ter beschikking gestelde middelen mee te bepalen. In welke richting? Het warmwater moet niet opnieuw uitgevonden worden: op de laatste Internationale Arbeidsconferentie

(Genève, juni 2023) werd onderhandeld over een aanpak en werd een tripartiete consensus bereikt (vakbonden/werkgevers/regeringen) over sociale bescherming.

Op deze manier moet de Versneller de capaciteit van de begunstigde landen versterken om adequate lonen vast te stellen (inclusief minimumlonen en via collectieve onderhandelingen), om werkonzekerheid te bestrijden evenals informeel werk en de onjuiste kwalificatie van de arbeidsrelatie als essentieel middel om toegang te krijgen tot sociale bescherming.

Dit mag dus niet neerkomen op een rechtstreekse financiering van uitkeringen, het moet veeleer gaan om de versterking van de (para)fiscale capaciteit van de begunstigde landen om hun eigen sociale bescherming op een rechtvaardige, structurele en autonome manier te financieren. Kortom, een (para)fiscaal systeem opzetten waarbij de privésector in het Zuiden en zijn aandeelhouders zich niet wegstoppen ten koste van de werknemers die belastingbetaler en/of bijdragebetaler zijn.

thierry.aerts@abvv.be